

Hea korteriühistu juht, juhatuse liige, esindaja!

Kriise on väga erinevaid ja ka nende leevendamiseks või kriisist välja tulekuks on erinevaid viise kuid allpool on Teile väikene juhend, millele peaksite korteriühistus mõtlema, et kriisidele julgemalt vastu astuda. Näiteks peaks ühistu läbi mõtlema, kuidas elanikele infot edastada (näiteks infostend või korterite läbi käimine, SMS, e-kiri, suhtlusportaalid loodud elanike grupp) ning milliseid infokanaleid kasutada. Ühistu juht/juhatuse liige peab elutähtsate teenuste katkestuste korral või muudes olukordades olema kättesaadav nii elanikele kui ka olukorra lahendajatele.

Tekstis on Teile ka toetavad küsimused, mis aitavad valmistuda elutähtsate teenuste katkestuseks korterelamus. Küsimustik on mõeldud eelkõige korteriühistute juhtidele kui väikese spikrina, millele tähelepanu pöörata. Küsimustikule vastates saate enda jaoks valida vastuste variandina „Jah“, kui kirjeldatud olukorrad või faktid on kortermajas juba läbi mõeldud. Valik „Ei“ tähendab, et nimetatud teema vajab täiendavat arutelu ja tegevusi ühistu liikmetega. Peale küsimust on lahti kirjutatud ka n-ö lisainformatsioon antud teema kohta. Küsimustiku tulemusi saate kasutada korteriühistus täiendavalt elutähtsate teenuste katkestusi ennetavate ja ettevalmistavate tegevuste planeerimisel.

Küsimused ja lisainfo

1. Kiire informatsiooni edastamiseks kortermajas elanikele peab ühistu juhil/juhatuse liikmel olema majas realselt elavate inimeste andmed.

Ühistul on kõikides korterites elavate perede või isikute kiireks teavitamiseks nende kontaktandmed olemas

☐ Jah ☐ Ei

Erinevates olukordades, kui on vaja võtta ühendust majas elavate elanikega, sh üürnikega, on oluline info edastamise kiirus. Tihti puudub ühistu juhil/juhatuse liikmetel ülevaade kortermajas realselt elavatest inimestest ja nende kontaktandmetest, mille tõttu ei jõua olukorra teavitus elanikeni. Oluline on, et korterite omanikud edastaksid ühistu juhile nende korterites realselt elavate inimeste kontaktandmed ja uuendaksid neid regulaarselt.

2. Elutähtsate teenuste katkestuste korral on oluline, et kõik elanikud saaksid abistatud.

Ühistu on teadlik majas elavatest inimestest, kes elutähtsate teenuste katkestuse korral vajavad kõrvalist abi

☐ Jah ☐ Ei

Teave abivajajate kohta on väga oluline, et neid operatiivselt teavitada tekkinud hädaolukorrast kortermajas ja vajadusel abistada. Korterite läbi käimine info jagamise eesmärgil on väga oluline just üksi elavate vanurite ja puudega inimeste teavitamiseks. Näiteks evakuatsiooni korraldajad ei pruugi teada kõrvalist abi vajavatest inimestest korterites ja seetõttu tekib reaalne oht, et ei jõutagi abivajajateni. On oluline, et ühistu juhil/ juhatuse liikmetel oleks olemas andmed täiendavat abi vajavate inimeste kohta ning on eelnevalt kokku lepitud abivajajate abistamise plaan.

3. Oluline on tagada operatiivsõidukite ligipääs elamule, et nad saaksid tulekahju või eluohtliku terviserikke korral võimalikult kiiresti abi anda.

Ühistu parkimiskorraldus tagab operatiivtehnika juurdepääsu kortermajale

☐ Jah ☐ Ei

Parkimiskorraldus peab tagama operatiivsõidukite juurdepääsu korterelamu trepikodadele, samuti kõik muud sõidetavad teed/kergliiklusteed ühistu territooriumil peavad olema läbitavad. Arvestada tuleb, et päästetehnika on oluliselt suurema gabariidiga kui tavalised sõidua autod. Samuti peaksid trepikojad ja varuväljapääsud olema esemetest vabad.

4. Ohud või hädaolukorrad võivad alguse saada korterelamu tehnilistest ruumidest ning kiire ligipääs nendesse ruumidesse võimaldab hoida ära suurema kahju.

Kortermaja tehnilistele ruumidele (elektrikilbile, soojussõlmele, ventilatsioonikambri, lifti masinaruumile jmt) on juurdepääs tagatud – ruumide võtmed on mitmel ühistu juhatuse liikmel või haldusfirma esindajal

☐ Jah ☐ Ei

Oluline on, et tehniliste ruumide asukohad kortermajas on juhatuse liikmetele või haldusfirma esindajal teada ja juhatuse liikmed oskavad ja saavad kiiresti reageerida hädaolukordadele (tulekahju, tehniline rike jne). Juhatuse fikseerib ja eraldab tehniliste ruumide võtmed isikutele, kellele on lubatud siseneda hoone tehnilistesse ruumidesse.

5. Tihti tagab haldusfirma korterelamu kommunikatsioonide töökorrasoleku ja teenuste toimimise (küte, vesi, elekter).

Ühistul on leping kinnisvara haldusfirmaga, mis sisaldab haldaja tegevusi ka võimaliku elutähtsa teenuse pikaajalise katkemise korral

☐ Jah ☐ Ei

Haldusfirma korraldab paljudes kortermajades kommunikatsioonide korrasoleku. Näiteks külmumise ohu korral tühjendab elumajas kütte- ja veesüsteemid, seiskab vajadusel sundventilatsiooni, arvestab muude ohtudega, mis kaasnevad katkestusega. Oluline on vaadata üle ühistu lepingud haldusettevõtetega. Elutähtsate teenuste pakkujal on oskusteave, kuidas katkenud teenust taastada või tagada alternatiiv korterelamu elanikele, et katkestuse tingimustes „ellu jääda“.

6. Selleks, et elutähtsate teenuste katkestusteks hädaolukorras valmis olla, on tarvis läbimõeldud tegevuskava/plaani. Näiteks, kui katkeb teenus, kuidas teavitada kortermaja elanikke, millised on tegevused elektri, kaugkütte või vee pikaajalise katkestuse korral jne.

Ühistul on tegevuskava/plaan tegutsemiseks elutähtsa teenuse pikaajalise katkemise korral

☐ Jah ☐ Ei

Tegevuskava/plaan kirjeldab läbimõeldud tegevusi, mida korteriühistu saab teha pikaajalise teenuse katkestuse korral. Plaani koostamisel tuleb analüüsida teenuse katkemisel tekkida võivaid olukordi ning plaan peab sisaldama konkreetseid tegevusi hädaolukordade ennetamiseks ja lahendamiseks korterelamus. Plaani tuleb tutvustada elanikele kortermaja ühistu üldkoosolekul.

ELEKTER

7. Elekriteenus on kortermajas väga oluline ja selle katkemine võib ohustada inimeste tervist ja elu.

Ühistu on kaardistanud, millised seadmed peavad kortermajas elektrikatkestuse korral olema varutoitega varustatud

☐ Jah ☐ Ei

Selgitage välja, millised on elektrikatkestuste mõjud kortermajas ning mõelge läbi, milliste alternatiivsete lahendustega saab neid leevendada. Näiteks elektrigeneraatori ühendamise valmidus kortermajas.

Ühistul võiks/peaks olemas olema generaator (piisab 2 kw generaatorist, et tagada

tsirkulatsioonipumba töö elektrikatkestuse korral) või korraldatud generaatori rent, samuti ettevalmistatud generaatoriga ühendamise valmidus.

8. Need ühistut kus paikneb majas ka lift peaksid arvestama, et ulatusliku elektrikatkestuse korral tuleb lifti kinni jäänud inimestel abi oodata tunde. Olulisel kohal on elanike teavitust lifti kasutamisest.

Ühistu on läbi mõelnud, kuidas elektrikatkestuse tõttu seiskunud liftist väljuda

☐ Jah ☐ Ei ☐ Majas ei ole lifti

Elektrikatkestuse korral lift ei toimi, seega tuleb läbi mõelda elanike, sealhulgas puudega ja vanemate inimeste ülemistelt korrustelt esimesele korrusele saamine ning väljumine korrusmajast.

9. Tänapäeva paljudes kortermajades kasutatakse nutikaid elektrilahendusi sisenemisel kortermaja territooriumile ja majja. Näiteks saab uksi ja väravaid avada koodi, kaardi või mobiilirakendusega, kuid need lahendused ei toimi elektri- või sidekatkestuse korral.

Kaugjuhitavad tehnoseadmed (uksed, väravad, tõkkepuud, signalisatsioon, küte, ventilatsioon, konditsioneer jms) on elektrikatkestuse korral mehaaniliselt juhitud

☐ Jah ☐ Ei ☐ Ei ole kaugjuhitavaid tehnoseadmeid

Kortermaja tehnoseadmed peavad olema avatavad ka mehaaniliselt. Juhatus fikseerib ja eraldab vajalikud võtmed isikutele, kellele on lubatud siseneda hoone tehnilistesse ruumidesse ja kes abistavad ööpäevaringselt hädasolijaid.

KÜTE

10. Soojusvarustuse katkemine kütteperioodil on suur probleem.

Ühistu teab, kas piirkonna kaugküttesüsteem toimib elektrikatkestuse korral

☐ Jah ☐ Ei ☐ Majas ei ole kaugkütet

Võimalusel jagada kortermaja elanikele teavet küttesüsteemi katkestuse kohta. Kui katkenud küttesüsteemi uuesti toimimise aeg ei ole teada, siis võimalusel soovitada elanikel minna alternatiivsele elamispinnale (maakodu, sugulaste/tuttavate elamispind, jne). Ühistu juhatus teab, kas majasisesest kaugkütte tsirkulatsioonipumpa on võimalik elektrikatkestuse korral elektrigeneraatoriga töös hoida.

11. Korterühistu peaks hindama alternatiivsete kütteseadmete kasutatavust ja nende kasutamise tingimusi.

Ühistu on mõelnud alternatiivsetele küttesüsteemidele, kui puudub kaugküte

☐ Jah ☐ Ei

Elektrilisi kütteseadmeid saab kasutada kui kortermaja elektrivõrk seda võimaldab. Kui elektrivõrk seda ei võimalda, siis tuleb kaaluda elektrivõrgu renoveerimist võimsuse suurendamise eesmärgil. Täiendava küttesüsteemi kasutamisel tuleb arvestada korterelamu lubatud elektrivõimsusega ja sellest lähtuvate tuleohutusnõuetega. Korterelamu jahtumise kiirus kütte katkemisel sõltub hoone soojapidavusest ja ilmastikutingimustest (väli temperatuur ja tuule kiirus) ning ka sellest, kui palju õnnestub vältida soojakadusid uuest/akendest.

12. Sõltuvalt küttesüsteemist tuleb varuda küttematerjali.

Autonoomse küttega (näiteks gaas, õli, tahke kütus) majal on olemas piisav kütusevaru

☐ Jah ☐ Ei ☐ Majas on kaugküte

Küttematerjali minimaalselt ühenädalane varu nii põhi- kui ka alternatiivse kütteseadme jaoks on hädavajalik.

VESI JA KANALISATSIOON

13. Kraanivee puudumine mõjutab oluliselt meie igapäevast elu. Veevarustuse või kanalisatsiooni ulatusliku rikke korral ei toimu korterelamu varustamist joogiveega ja/või ei toimi kanalisatsioon.

Ühistu teab veeteenuse katkemise korral, kust on võimalik saada vett ja kus asuvad lähimad avalikud veevõtukohad joogivee saamiseks

☐ Jah ☐ Ei

Võimalik on ka joogivee soetamine toidupoeist veekanistritega.

14. Kanalisatsiooniteenuse katkemise korral on keelatud kanalisatsiooni kasutamine.

Ühistu teab, kust on võimalik rentida välikäimlaid

☐ Jah ☐ Ei

Elanikud, kellel on alternatiivne elamispind (maakodu, sugulaste/tuttavate elamispind jne), saata ajutiselt sinna.

15. Kütte katkemise korral talvisel perioodil võib temperatuur kortermajas langeda nii madalale, et tekib vee- ja kütetorustiku külmumise oht.

Ühistu on mõelnud torustiku külmumisohu ennetamisele

☐ Jah ☐ Ei

Talvel on võimalik veetorustikust (kütte puudumisel ka kütetorustikust) vee välja laskmine, et vältida torude külmumist. Torusid on võimalik soojendada näiteks riidega, isereguleeriva küttekaabli või külmavalvuriga.

SIDE

16. Peab olema valmis tavatelefonide ühenduse, võrguteenuse, interneti ja televisiooni üheaegseks katkestuseks kortermajas.

Kortermajas on kokku lepitud kogunemiskoht info jagamise/saamise eesmärgil

☐ Jah ☐ Ei

Sideteenuse katkestuse korral on oluline, et kortermaja elanikud suhtleksid üksteisega. Kortermaja teadete tahvlile tuleb üles kirjutada olulised telefoninumbrid kellega kriisiolukorras suhelda.

17. Võib juhtuda olukord, kus mobiiltelefonid ei tööta või mobiiltelefoni mälus olevad kontaktid ei ole pärast aku tühjenemist enam kättesaadavad.

Ühistu teab, kus asub lähim infopunkt, et sidekatkestuse korral infot saada

☐ Jah ☐ Ei

Oluline on, et kõik elanikud teavad, et sidekatkestuse korral saab abi vallavalitsusest, teenuskeskusest, päästekomandost või politseijaoskonnast.

18. Kriisiolukorras on ametlikest meediakanalitest jagatav info väga oluline, seepärast on oluline teada, millised kodus kasutatavad seadmed sõltuvad elektrist ja andmesidest.

Ühistu juhil/juhatusel ja elanikel on olemas alternatiivsed sidevahendid (näiteks patareitoitel raadio)

☐ Jah ☐ Ei

Varuge ja täitke energiaallikad, mida saab kasutada erinevate seadmete töös hoidmiseks (näiteks patareid, akud, akupank, päikesepatareiga akupank, dünamo). Soetage ühistule raadio, mis töötab patareide, dünamo või päikesepatareidega. Vajadusel kasutage autoraadiot või katuseantenni vabalevis olevate telekanalite jälgimiseks. Ühistu juhil/juhatusel aga ka elanikel tasub mõelda mobiilse laetud akupanga soetamisele, mida saab elektri puudumisel kasutada.

VARJUMINE

19. Varjumine tähendab ohuolukorras inimeste elu ja tervise kaitsmiseks nende kiiret paiknemist ohustatud alal asuvasse siseruumi (varjav keskkond). Seda olukorras, kus inimeste evakueerimine ei ole võimalik või otstarbekas.

Ühistule kuuluvates hoonetes on olemas keldrid või maa-alune parkla

☐ Jah ☐ Ei

Varjumise eesmärk on kaitsta inimeste elu ja tervist väliskeskkonna ohtude eest. Avalikuks varjumiskohaks rünnaku või radioaktiivse saaste korral sobib hoone, rajatis või osa sellest, mis asub maa all, on betoonist ja ilma akendeta (nagu näiteks maa-alused parklad, tunnelid, keldrid). Samas kaitseb inimest ka enda korter (kui keldrit ei ole), akende ette on võimalik panna tekk või madrats.

20. Avalikud varjumiskohad on tsiviilobjektid, mis pakuvad kaitset, kuid on tavaolukorras muus kasutuses.

Keldritesse on loodud tingimused elanike varjumiseks

☐ Jah ☐ Ei

Koostöös Päästeametiga on kaardistatud avalikud varjumiskohad ning varustatud vastavate märgistustega. Kui inimesed juba on mingis hoones sees, siis nad sinna ka jäävad (nt kortermaja, töökoht,

kool) ning järgivad edasisi juhiseid (püsida akendest eemal jne). Varjumine võib olla vajalik ennekoike rünnaku korral relvakonfliktis, aga ka näiteks radioaktiivse saaste korral. Juhised, kuidas käituda, leiab nii „Ole valmis!“ kodulehelt (<https://www.olevalmis.ee/et/juhis/rahvusvahelised-relvakonfliktid>) kui ka mobiilirakendusest.

EVAKUATSIOON

21. Evakuatsioon on inimestele elu ja tervise kaitseks nende ohtlikust kohast turvalisemasse paika suunamine või ümberpaigutamine. Inimesed võidakse evakueerida ohu korral (näiteks pommioht); õnnetuse ajal (näiteks tulekahju, keemiaõnnetus) või pärast sündmust (näiteks, kui piirkond on saastunud).

Ühistu on informeerinud elanikke, kuidas käituda evakuatsiooni korral

☐ Jah ☐ Ei

Evakuatsiooni korral pole piisavalt aega pakkida kõiki vajalikke asju kodust eemal viibimiseks. Soovitage elanikel varuda oma perele vajalikud 7-päeva varud. Soovitage elanikel laadida oma mobiiltelefoni OLEVALMIS äpp ning tutvuda www.olevalmis.ee soovitusetega. Vajadusel jagage elanikele infotahvilil või ühistu üldkoosolekul evakuatsiooni korral tegutsemise lisainfot. Massevakuatsiooni korral antakse elanikkonnale kindlasti ka vastavalt olukorrale täpsemad juhised.

22. Kõige kiiremini saab evakuatsiooni korraldada ja inimeste heaolu tagada siis, kui osa inimesi leiab ise lähedaste juures ajutise majutuskoha ning liigub sinna iseseisvalt.

Ühistu juht/juhatus korraldab evakuatsiooni ja lahkub hoonest viimasena

☐ Jah ☐ Ei

Koordineeritud tegevus tagab, et inimesed, kes viibivad ohtlikul alal ja vajavad täiendavat abi, korraldatakse transport ja ajutine majutuskoh.

Palun andke meile tagasisidet, millised on Teie arvates Teie korteriühistu suurimad murekohad ning kuidas näete, et vald saab ühistut kriisideks valmistumisel abistada?

Saaremaa kriisireguleerimise infotelefon: 4525181

Kriisiaja käitumisjuhised leiad: www.olevalmis.ee, www.rescue.ee, www.kriis.ee
